

УДК 37.018.54:7(477.64)

Юлія ТАРАНЕНКО, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри хореографії та фітнесу Бердянського державного педагогічного університету;
Дар'я ЖУЖУРА, старший викладач кафедри хореографії та фітнесу Бердянського державного педагогічного університету, викладач хореографічних дисциплін Запорізької дитячої школи мистецтв № 2

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ ЗАПОРІЗЬКОГО КРАЮ

У публікації досліджуються актуальні проблеми мистецької освіти Запорізького краю в умовах воєнного стану. Автори аналізують виклики, з якими стикаються мистецькі школи, надають статистичні дані, розглядають позитивні аспекти адаптації освітніх процесів і шляхи подолання викликів на прикладі досвіду роботи в Запорізькій дитячій школі мистецтв № 2.

Ключові слова: мистецька освіта, школи мистецтв, виклики в умовах війни.

Мистецька освіта відіграє значущу роль у розвитку культури та суспільства, формуючи творчу, освічену та гармонійно розвинену громадянську особистість. Вона сприяє збереженню та розумінню традицій, обрядів і спадщини України, виховує почуття національної гідності та патріотизму.

Провідну роль у розвитку творчих здібностей, креативності, естетичного смаку та емоційного інтелекту дітей відіграють мистецькі школи, які є першою ланкою освіти в становленні й підготовці майбутніх професійних митців.

Із початком повномасштабного вторгнення росії в Україну, світ став свідком стійкого спротиву українського народу. Громадянський опір триває на багатьох фронтах, і мистецтво та культура не залишаються осторонь, виступаючи своєрідною зброєю в боротьбі й рушійною силою.

Проблематику мистецької освіти, її становлення та розвиток розглядали різні дослідники, такі як: Є. Антонович, І. Ваната, С. Волков, О. Комаровська, Г. Ніколаї, О. Нога, О. Овчарук, Т. Сурако, Р. Тюдор, Р. Шмагало та ін. Серед основних тенденцій сучасної мистецької освіти, на думку науковців, – розширення спектру знань і практичних навичок, а сама освіта в сфері мистецтв є інструментом для глибшого та більш значущого розуміння світу.

Останнім часом розгляд проблематики мистецької освіти Запорізького краю відбувається на методичних об'єднаннях, семінарах, дайджестах тощо, а висвітлення даної теми науковцями є малодослідженим.

За розповіддю в.о. Міністра культури та інформаційної політики Ростислава Карандеєва, ми розуміємо, що за останні два роки росія повністю зруйнувала 48 мистецьких шкіл та 2 коледжі. Водночас 72 мистецькі школи і 1 державний ліцей зазнали пошкоджень. Наразі в тимчасовій окупації перебувають 113 шкіл та 6 коледжів, а освітній процес відбувається в онлайн

форматі. Щодо мистецьких установ, то в Україні налічується 1250 муніципальних мистецьких шкіл, 6 державних мистецьких ліцеїв, 45 муніципальних та 1 державних мистецьких коледжів, академій, університетів, які готують професіоналів в галузі мистецтва та культурного менеджменту [3].

Представляючи освіту Запорізького краю, хочемо наголосити на проблематиці підготовки учнів у мистецьких школах даного регіону.

За підсумками роботи мистецьких шкіл за 2023-2024 навчальний рік, можемо зазначити, що в Запорізькій області існують 58 мистецьких шкіл, з них у сільській місцевості – 23. З початком повномасштабного вторгнення росії в Україну на тимчасово окупованій території опинились 36 мистецьких шкіл. На підконтрольній Україні території залишилися 22 мистецьких школи, з них 13 в м. Запоріжжі. На початок 2023-2024 навчального року відновлено навчальний процес у дистанційному форматі в 4 мистецьких школах Запорізької області [4].

Маючи досвід роботи в Запорізькій дитячій школі мистецтв №2, хочемо наголосити на тому, що вона є головним культурним осередком Південного мікрорайону міста Запоріжжя. З самого початку свого існування вона залучає талановитих дітей та обдаровану молодь до творчого пошуку, прищеплює їм любов до класичного мистецтва. Відділення образотворчого мистецтва, вокально-хорове, хореографічне та музичне відділення дають можливість юним талантам втілювати свої креативні мрії в життя.

Актуальними проблемами всіх шкіл мистецтв, зокрема і Запорізької дитячої школи мистецтв №2, стали: відтік викладачів через війну, збереження постійного складу педагогічного колективу та поповнення його молодими спеціалістами, недостатній набір учнів і зменшення їхньої кількості через воєнний стан в країні, недостатнє фінансування, старіння навчально-матеріальної та технічної бази шкіл, а також професійне вигорання працівників. Гнучко реагуючи на виклики, маючи педагогічний досвід, наша школа створила умови функціонування напрямків у дистанційному форматі (з квітня 2022 р.), і діти завдяки методикам онлайн освіти наприкінці навчального року показали зі своїми класами чудові результати в контрольних заходах та іспитах. З часом частина дітей повернулась у місто та продовжила навчання, з вересня 2023 року вже у змішаному форматі. Незважаючи на складні умови праці, блекаут, постійні обстріли міста та передмістя, психологічне та емоційне навантаження, викладачі школи продовжують працювати, надавати якісну мистецьку освіту, підтримувати та об'єднувати дітей та їх батьків.

Кожного року педагогічний колектив хореографічного відділення організовує та проводить для молодших класів Новорічне казкове свято, а у березні – посвяту-концерт у Юні танцюристи. Протягом літнього періоду 2023-2024 років педагогами школи була організована безкоштовна Літня мистецька школа для дітей району та міста.

З метою підвищення професійної та виконавської майстерності протягом навчального року викладачі та концертмейстери брали участь у онлайн та офлайн семінарах, вебінарах, майстер-класах, інтенсивах, конференціях та курсах підвищення кваліфікації.

Учні та викладачі Запорізької дитячої школи мистецтв № 2 продовжують навчатись, оновлювати репертуар та беруть активну участь у різноманітних міських, обласних, всеукраїнських та міжнародних конкурсах, фестивалях, культурно-мистецьких заходах як офлайн так і дистанційно. Окрасою школи

мистецтв є хор «Весняні голови» та Зразковий аматорський колектив, ансамбль танцю «Сузір'я», який має звання народний. Хоча у теперішні буремні часи складно готувати дітей до конкурсних виступів, все ж таки Запорізька дитяча школа мистецтв № 2 гідно презентує виступи своїх учнів та колективів, які здобувають Гран-прі та перші місця на міських, обласних, всеукраїнських та міжнародних конкурсах.

Таким чином, питання мистецької освіти Запорізького краю в умовах війни завжди актуальні, оскільки вона відіграє важливу роль у збереженні національної ідентичності та емоційної підтримки учнів, сприяє розвитку креативності та стійкості молоді. Виклики, з якими зіштовхнулися школи мистецтв, долаються завдяки професійності викладачів, прагненням дирекції та адміністрації допомогти маленьким майбутнім митцям, відданості мистецтву батьків та їх активності, оптимізації використання наявних ресурсів, покращення безпекової ситуації (укриття) тощо. Проте проблеми, з якими стикається мистецька освіта в Україні, такі як брак фінансових ресурсів і традиційний підхід, потребують вирішення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Денисюк Ж. З. Мистецька освіта в умовах глобалізації та культурних трансформацій сучасності. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. 2023. № 1. С. 23–28.
2. Мистецька освіта в Україні: розвиток творчого потенціалу в ХХІ столітті : Аналітична доповідь українською, російською, англійською мовами: наук. видання /Л. М. Масол, О. В. Базелюк, О. А. Комаровська, В. Г. Муромець, В. В. Рагозіна ; за наук. ред. Л. М. Масол. К. : Аура Букс, 2012. 240 с.
3. Протягом повномасштабного вторгнення росія вщент зруйнувала 50 закладів мистецької освіти. *Урядовий кур'єр*. URL: <https://ukurier.gov.ua/uk/news/protyagom-povnomasshtabnogo-vtorgnennya-rosiya-vsh/> (дата звернення: 15.09.2024).
4. Про підсумки роботи мистецьких шкіл за 2023-2024 навчальний рік. Комунальна установа «Обласний Методичний Центр Культури і Мистецтва» Запорізької обласної ради. URL:<http://www.zomc.org.ua/novini/item/3883-pro-pidsumky-roboty-mystetskykh-shkil-za-2023-2024-navchalnyi-rik> (дата звернення: 17.09.2024).
5. Suraco T. L. An Interdisciplinary Approach in the Art Education Curriculum. Thesis, Georgia State University, 2006. 132p. DOI: <https://doi.org/10.57709/1062139> .
6. Vanada I. D. Practically creative: The role of design thinking as an improved paradigm for 21st century art education. *Techne Series: Research in Sloyd Education and Craft Science*. 2014. Vol. 21(2). Pp. 21–33.